

“You are Witnesses of These Things”

July 16, 2017

The Rev. Heather Janules

At the Unitárius Templom in Marosvásárhely

Translated from English to Hungarian by Csongvay Ágnes

READING

Luke: Chapter 24, VS 36-48

³⁶ While they were talking about this, Jesus himself stood among them and said to them, “Peace be with you.”³⁷ They were startled and terrified, and thought that they were seeing a ghost. ³⁸ He said to them, “Why are you frightened, and why do doubts arise in your hearts? ³⁹ Look at my hands and my feet; see that it is I myself. Touch me and see; for a ghost does not have flesh and bones as you see that I have.” ⁴⁰ And when he had said this, he showed them his hands and his feet. ⁴¹ While in their joy they were disbelieving and still wondering, he said to them, “Have you anything here to eat?” ⁴² They gave him a piece of broiled fish, ⁴³ and he took it and ate in their presence.

⁴⁴ Then he said to them, “These are my words that I spoke to you while I was still with you — that everything written about me in the law of Moses, the prophets, and the psalms must be fulfilled.” ⁴⁵ Then he opened their minds to understand the scriptures, ⁴⁶ and he said to them, “Thus it is written, that the Messiah is to suffer and to rise from the dead on the third day, ⁴⁷ and that repentance and forgiveness of sins is to be proclaimed in his name to all nations, beginning from Jerusalem. ⁴⁸ You are witnesses of these things.

SERMON

Isten aldja, barátim. It is such a joy to be back in Transylvania.

This is my fourth visit to your beautiful land but my first visit as minister of your partner church, the Winchester Unitarian Society. When I was seeking a new church to call my spiritual home, one reason why I sought to become Winchester’s minister was hearing about the congregation’s long and wonderful history with you, the good people of Marosvásárhely. Partner church ministry has deepened my spiritual life; I was so fortunate to find a community that understands the meaning of such friendship and shared faith.

Isten aldja, barátim. Örülök, hogy ismét Erdélyben lehetek.

Negyedik alkalom ez, hogy ezen a szép helyen járok, de a legelső, amikor testvérgyülekezetetek, a Winchesteri Unitárius Egyház lelkészeként vagyok itt. Amikor új gyülekezetet kerestem, mely lelki otthonomul szolgál majd, többek között azért döntöttem úgy, hogy Winchester lelkésze leszek, mert hallottam a gyülekezet szép hagyományú kapcsolatáról veletek, kedves marosvásárhelyiek. A testvérgyülekezet

lelkészeként elmélyült a lelki életem; nagyon szerencsés vagyok, hogy rátaláltam erre a közösségre, amely érti a barátság és a közös hit fontosságát.

I remember the very beginning of my ministry at Winchester. As I moved boxes of books into the minister's office, I opened the closet door and found two things hanging silently on the closet rod.

The first was this stole. My guess is that you gave this beautiful vestment to one of the previous Winchester ministers who passed it down by hanging it in the minister's office. I often wear it to lead worship but I am perhaps most proud to wear it today, to bring it home as part of our relationship across borders.

In that closet, I also found a clergy robe. It is a heavy, black gown, the sleeves and front decorated with thick velvet. The monogram inside the collar, the letters C.A.R., told me who once wore the robe, our minister emeritus Charles Reinhardt. Rev. Reinhardt served the congregation for thirteen years, inspiring me to wonder what stories this robe could tell.

Emlékszem winchesteri lelkészkedésem első napjaira. Pár doboz könyvet vittem be a lelkészi irodába; kinyitottam a faliszekrényt, és két ruhadarabot láttam: némán függtek a szekrényrúdon.

Az első ez a stóla volt. Szerintem ti adhattátok ezt a gyönyörű dolgot valamelyik winchesteri lelkésznek, aki az utódaira hagyta, a lelkészi iroda szekrényébe helyezve azt. Gyakran magamra öltöm istentisztelethez, de talán a legbüszkébben ma viselem, hiszen határokon átnyúló kapcsolatunk jegyeként hoztam haza.

Ebben a szekrényben találtam egy palástot is. Nehéz fekete köpeny, ujjait és elejét vastag bársony díszíti. Gallérján a monogramból, a C.A.R. betűkből arra következtetek, néhai lelkészünk, Charles Reinhardt viselte. Reinhardt tisztelendő 13 évig szolgált a gyülekezetben; gyakran eltűnődöm, mi mindent tudna mesélni ez a palást.

No matter the name of someone's faith, no matter the god they pray to, there is no religion without stories. There are the stories of our lives we tell one another as we gather each Sabbath morning. And there are the stories we tell time and time again so we may understand our short and singular lives in new light.

There are many Sundays I wish you could be with us in Winchester. One such Sunday was the Easter service we celebrated this Spring. We told one of the stories recalled time and again, the biblical story of Jesus' miraculous rebirth. We also told a modern story about another man, living in a dead landscape, leaving his humble home each day to plant trees. At the end of the service, the congregation decorated branches with paper blossoms, made by the community's children, as symbols of new life. In this way, we witnessed the story of new life together, the story of death being only part of the tale.

Bármi is legyen a neve, bármilyen istent is imádjon, nincsen vallás történetek nélkül. Ott van életünk története, amelyet elmesélünk egymásnak, amikor minden Sabbath reggelén találkozunk. De ott vannak azok a történetek is, amelyeket újra és újra elmondunk, hogy rövid és egyedi életünket megérthessük fényükben.

Vasárnaponként sokszor arra gondolok, bárcsak velünk lehetnétek Winchesterben. Így volt ez ezen a tavaszon is, Húsvét vasárnapján. Elmondtuk a már ezerszer elismételt bibliai történetet Jézus csodálatos újjászületéséről. Elmondtunk egy napjainkban született történetet is egy emberről, aki egy halott tájon élt, és naponta elhagyta szerény otthonát, hogy fákat ültessen. Az istentisztelet végén a gyülekezet néhány ágat feldíszített papírvirágokkal, melyeket a gyermekeink készítettek, az új élet jelképeként. Ily módon közösen lehettünk tanúi az újjászületés történetének, melynek a halál csak az egyik része.

Luke's gospel tells this ancient story. In chapter 24, verses 1-48, we hear the account of the women who come to the tomb and discover it empty: "They found the stone rolled away from the tomb, but when they went in, they did not find the body. While they were perplexed about this, suddenly two men in dazzling clothes stood beside them. The women were terrified and bowed their faces to the ground." We then hear of Jesus' followers knowing the prophecy but not recognizing him among them; his presence too difficult to believe in this time of tremendous grief. Once Jesus convinces them that his resurrection is real, he reminds them of the prophecy and gives his followers a name: "You are witnesses of these things."

For some followers of Christ, the most important part of this passage is Jesus' resurrection from the dead, revealing he is the Messiah. But, for me, the most important part of this story is the persistent doubt among his followers. Even though scripture predicted Jesus' resurrection, even though the women saw the empty tomb with their own eyes, they could not believe. They could not see past the boundaries of death. They did not have hope in new life.

Lukács Evangéliumában olvashatunk egy réges-régi történetet. A 24. rész 1-48. igéje beszámol az asszonyokról, akik a sírhoz mennek, és üresen lelik azt: "A követ a sírbolt elől elhengerítve találták, ³és amikor bementek, nem találták az Úr Jézus testét. ⁴Amikor emiatt tanácstalanul álltak, két férfi lépett melléjük fénylő ruhában." Az asszonyok megrémülve a földre szegezték tekintetüket. Aztán megtudjuk, hogy Jézus követői tudnak a próféták ígéretéről, de nem ismerik fel Őt maguk között; túl nehéz elhinni a jelenlétét a nagy gyászban. Miután Jézus meggyőzi őket, hogy tényleg feltámadt, emlékezteti őket a jövőre, és tanítványainak nevet ad: "Ti vagytok erre a tanúk."

Krisztus egyes követői számára e fejezet legfontosabb része, hogy Jézus feltámad halottaiból, felfedve, hogy ő a Messiás. Számomra viszont a legfontosabb része ennek a történetnek a tanítványok makacs kételkedése. Bár a Szentírás megjövendölte Jézus feltámadását, bár az asszonyok saját szemükkel látták az üres sírt, nem tudták elhinni. Nem láttak túl a halál határán. Nem remélték az új életet.

Many Americans like me are having trouble imagining new life these days. The nation we love and values we hold dear – affirmation of human rights, the practice of democracy, the integrity of elected office – have been threatened and eroded by our new President and his administration. With an international audience watching, it feels like my country is falling apart. I admit I was embarrassed presenting my US passport when our plane landed in Budapest.

When the unthinkable happened and he was elected into office, those who study governments told us to pay attention. They told us to be witnesses. Pay attention to things we consider profound miscarriages of government; make sure we don't begin understanding them as normal. If we do not hold fast to what makes a healthy civic society, it may slip away before our eyes.

I know I do not need to tell you how hard it is to lose the land you love. I know an important part of your story is losing your homeland, losing your freedom, losing hope over the course of generations.

Sok olyan amerikai, mint én, nehezen tudja elképzelni mostanában az új életet. A nemzetnek, amelyet szeretünk és az értékeknek, amelyek fontosak nekünk – az emberi jogok, a demokrácia, választott tisztségviselőink feddhetetlensége – árt új elnökünk és kormánya. A világ szeme láttára hull darabokra országom. Be kell vallanom, szégyenkezve mutattam fel amerikai útlevelém, amikor repülőnk leszállt Budapesten.

Amikor megtörtént az elképzelhetetlen, és megválasztották, a kormányszakértők azt mondták, hogy figyeljünk jól. Azt mondták, legyünk tanúk. Figyeljünk azokra az esetekre, melyeket a kormány súlyos hibáinak tekintünk; vigyázzunk, nehogy megszokjuk őket. Ha nem ragaszkodunk ahhoz, amitől egy társadalom egészségessé válik, a szemünk láttára tűnhet tova.

Tudom, nem kell mondanom nektek, milyen nehéz elveszíteni a szeretett földet, tudom, múltatok fontos része szülőföldetek elvesztése, szabadságotok elvesztése, a remény elvesztése a nemzedékek során.

But I also know that another part of your story is a story of renewal, of tending the faith and holding fast to what is good so the spark of life could again be blown into flame. Loss, fear and despair, disbelief, hope and new life; “you are witnesses of all these things.”

Thinking back to the passage from Luke's gospel, there is not only meaning in the followers' disbelief. There is also meaning in the fact that they disbelieved together. While trying to make sense of this miracle, they are not alone, finding affirmation and support in one another's experience.

And, so, it is in this spirit that I come before you. I come before you seeking spiritual companionship in this hard time for my nation, knowing the many years you have tended a

deep well of strength and courage. Thank you for being such witnesses to life through the brave stewardship of your faith.

De azt is tudom, hogy múltatok egy másik fontos része a megújulás, a hit ápolása és a ragaszkodás mindahhoz, ami jó, hogy az élet szikráját újra lánggá fújhassuk. Veszteség, félelem és kétségbeesés, kételkedés, remény és új élet; "ti vagytok erre a tanúk."

Ha visszagondolunk a részletre Lukács evangéliumából, nemcsak a tanítványok kételye jelent valamit, hanem az is, hogy közösen kételkedtek. Mialatt a csodát próbálják értelmezni, nincsenek egyedül. Egymás tapasztalataiban találnak igazolást és támogatást.

Ebben a szellemben állok tehát elétek. Elétek állok lelki támogatást keresve nemzetem megpróbáltatása idején, tudva, hogy sok évig ápoltátok az erő és bátorság mély kútját. Köszönöm, hogy az élet tanúi voltatok hitetektől irányítva.

If you ever come to worship in Winchester, you will notice we begin each service by ringing a bell. This bell is a gift from your congregation, given after we supported you in installing bells in your tower. The bell we ring calls us out of ordinary time and into a sacred hour. Every Sunday, in this way, you are with us.

A little later in the service, we perform another ritual. After reciting words of dedication, we kindle a chalice. We do this to remember those who, as Europe was falling apart during World War II, worked to rescue refugees from the Nazis. These aid workers needed a symbol to communicate to people of different faiths and languages that they were there to protect them. The Unitarian Service Committee designed the image of a flaming chalice to send such a message, drawing from mythology to symbolize help and sacrifice.

Ha egyszer eljősztok a winchesteri gyülekezetbe, meglátjátok, hogy minden istentisztelet előtt megszólaltatunk egy csengőt. E csengőt gyülekezetektől kaptuk ajándékba hálából, mert támogattuk a harangok beszereltetését a tornyotokba. Amikor megszólal a csengő, kilépünk a közönséges időből a szent órába. Ily módon minden vasárnap velünk vagytok.

Az istentisztelet során egy másik szertatásra is sor kerül. Miután pár szavas ajánlást mondunk, meggyújtunk egy kehelybe helyezett gyertyát azok emlékére, akik közreműködtek a nácik áldozatainak megmentésében, amikor Európa a második világháború során szétesett. E mentőszolgálat dolgozóinak szükségük volt egy jelképre, amellyel a más vallású és nyelvű személyeknek jelezni tudták, hogy céljük az ő megvédésük. Az Unitárius Szolgálat egy kehelyben lángoló gyertyát tervezett a tartalom kifejezésére, melynek mitológiai jelképisége segítséget és áldozatot fejezett ki.

Although we usually kindle a chalice early in a service, I invite Krista, Mary and Cynthia to kindle the flame now.

Bár általában az istentisztelet elején gyújtunk gyertyát, felkérem Krista hogy gyújtsa meg most.

This chalice was a gift our community gave you long ago. And the candle inside is a special one, made by hand from the remains of candles lit on Sunday morning in our sanctuary, candles of sorrow, of worry, of joy. By kindling this flame, we invoke the people who create the Winchester Unitarian Society and their short, singular and miraculous lives.

One could say that wherever and whenever we kindle a chalice, we create a symbol of our highest aspirations. We bear witness to the human impulse to nurture life even in the presence of death. We bear witness to the need to hold fast to what is honorable and good, especially in hard times. One could say that kindling the chalice flame is like the old man planting a tree, tending to life even while walking on barren ground.

Ezt a kelyhet régebb ajándékozta gyülekezetünk a tieteknek. Benne különleges gyertya ég, kézzel készült azon gyertyák maradványaiból, melyek a mi szentélyünkben égtek vasárnap reggelenként: a szomorúság, aggodalom és öröm gyertyái. E láng meggyújtásával megidézzük az embereket, akik a Winchesteri Unitárius Gyülekezetet alkotják, és rövid, egyedi és csodálatos életüket.

Elmondhatjuk, hogy bárhol és bármikor gyújtunk gyertyát, legnemesebb vágyainknak teremtünk jelképet. Tanúskodunk az emberi készletéről, hogy az életet táplálja még a halál árnyékában is. Tanúskodunk az ígényről, hogy ragaszkodunk mindahhoz, ami becses és jó, különösen nehéz időkben. Elmondhatni, hogy a kehely lángjának meggyújtása olyan, mint amikor az öregember fát ültet és az életet ápolja, bár terméketlen földön jár.

When we return to Winchester, some day I will tell this story. Wearing this robe and this stole, I will tell the story of witnessing people of belief even in times when new life was unbelievable. I will tell a story that challenges the new story of my nation. To paraphrase a saying, the story I will tell is not about borders drawing a line between people but pointing to where they meet. I will tell a story about friendship that transcends language, culture and religious practice. As our communities have done for so many years, I look forward to creating and telling this story together in the seasons to come. And, some day, this robe may hang in the minister's office closet, silently serving as a witness of all these things.

Amikor visszatértünk Winchesterbe, egy napon elmondom ezt a történetet. Ezt a palástot és ezt a stólát fogom viselni, miközben elmondom, hogy tanúja voltam, amikor emberek hittek akkor is, amikor az új életben lehetetlen volt hinni. Elmondok egy történetet, amely megcáfolja azt, ami az én nemzetemmel éppen történik. Egy szót parafrazálva, a történet, amit el fogok mondani, nem arról szól, hogy az embereket határok választják el, hanem rámutat arra, hogy hol találkoznak. A történet, amit el fogok mondani, a barátság átnyúlik nyelveken, kultúrákon és vallási szokásokon. Mint

gyülekezeteink már sok-sok éve teszik, alig várom, hogy közösen teremtsünk és meséljünk el történeteket a jövőben. És egy napon e palást talán a lelkeszi iroda falszekrényében függ majd, és némán tanúskodik mindezekről.

May the blessings of life be with you and this world we share. Amen.